

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1Tdo/81/2024
Identifikačné číslo spisu:	7124010136
Dátum vydania rozhodnutia:	18.12.2024
Meno a priezvisko:	JUDr. Martin Bargel
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2024:7124010136.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu JUDr. Martina Bargela a sudcov JUDr. Patrika Príbelského, PhD. a JUDr. Emila Klemaniča na neverejnom zasadnutí konanom 18. decembra 2024 v Bratislave v trestnej veci obvineného L. X. pre prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a) Trestného zákona o dovolaní obvineného L. X. proti uzneseniu Krajského súdu v Košiciach, sp. zn. 7To/89/2024-117, z 24. októbra 2024

rozhodol:

Podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. X. o d m i e t a .

Odôvodnenie

Rozsudkom Mestského súdu Košice, sp. zn. 50T/4/2024, z 30. mája 2024 bol obvinený L. X. uznaný za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a) Trestného zákona, ktorého sa dopustil na skutkovom základe, že: v okrese Košice - okolie, v obci Moldava nad Bodvou a inde bez vážneho dôvodu nenastúpil do výkonu trestu odňatia slobody v stanovenom termíne, pričom 28. júna 2023 osobne prevzal výzvu Mestského súdu Košice, sp. zn. 0T 34/2021, zo 16. júna 2023 na nastúpenie do výkonu trestu odňatia slobody s termínom najneskôr do 17. júla 2023, o výkone ktorého rozhodol Okresný súd Košice - okolie rozsudkom sp. zn. 0T 34/2021 zo dňa 11. mája 2022, právoplatným dňa 29. novembra 2022, pričom do výkonu trestu odňatia slobody nastúpil až dňa 25. augusta 2023.

Za to bol obvinenému L. X. podľa § 348 ods. 1 Trestného zákona uložený nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 (šesť) mesiacov, na výkon ktorého bol podľa § 48 ods. 2 písm. a) Trestného zákona zaradený do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom stráženia.

Krajský súd v Košiciach ako súd odvolací uznesením, sp. zn. 7To/89/2024, z 24. októbra 2024 rozhodol tak, že podľa § 319 Trestného poriadku odvolanie obvineného L. X. zamietol.

Proti uzneseniu krajského súdu podal obvinený L. X. prostredníctvom obhajcu Mgr. Michala Zálešáka, LL.M dovolanie s poukazom na údajné naplnenie dôvodu dovolania podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku [rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo

na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať a meniť].

Obvinený v dovolaní v podstate namietal:

„Domnievam sa, že zo strany súdu druhého stupňa došlo k nesprávnomu právnomu posúdeniu veci. Súdom prvého stupňa mi bol uložený a súdom druhého stupňa potvrdený neprimerane prísny a nespravodlivý trest, ktorý je v rozpore s judikatúrou súdov a aj so zásadami ukladania trestov podľa Trestného zákona.

Podľa § 33a ods. 1 Trestného zákona: 'Páchateľovi nemožno uložiť kruté a neprimerané sankcie. Výkonom sankcie nesmie byť znížená ľudská dôstojnosť.'

Podľa § 33a ods. 2 Trestného zákona: 'Sankcie sa ukladajú s prihliadnutím na povahu a závažnosť trestného činu alebo činu inak trestného a na osobu páchateľa a jeho pomery.'

Podľa § 33a ods. 3 Trestného zákona: 'Tam, kde postačí uloženie sankcie postihujúcej páchateľa menej citelne, nesmie byť páchateľovi uložená sankcia, ktorá ho postihuje citelnejšie. Páchateľovi najmä nesmie byť uložená sankcia spojená s ujmou na osobnej slobode páchateľa, ak možno účel sankcie dosiahnuť uložením sankcie nespojenej s ujmou na osobnej slobode páchateľa.'

R.č. 36/1981: 'Ak bol proti trestnému rozkazu podaný odpor a samosudca rozhoduje na hlavnom pojednávaní, môže uložiť obvinenému prísnejší trest ako v trestnom rozkaze len vtedy, ak sa skutkový stav na základe dokazovania vykonaného na hlavnom pojednávaní podstatne zmenil v neprospech obvineného.'

Poukazujem na to, že súd prvého stupňa v tomto konaní pôvodne vydal 24. januára 2024 trestný rozkaz, ktorým ma uznal za vinného zo spáchania prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia podľa § 348 ods. 1 písm. a) Trestného zákona. S odkazom na § 44 Trestného zákona však upustil od uloženia ďalšieho trestu podľa § 43 Trestného zákona, keďže považoval trest odňatia slobody uložený v inom konaní za dostatočný na ochranu spoločnosti a moju nápravu.

Po podaní odporu prokurátorom mi súd prvého stupňa po vykonaní hlavného pojednávania uložil ďalší trest podľa § 43 Trestného zákona, a to nepodmienečný trest odňatia slobody vo výmere 6 mesiacov. Ďalší trest mi bol uložený napriek tomu, že podľa môjho názoru sa skutkový stav v čase medzi vydaním trestného rozkazu a vydaním rozsudku súdu prvého stupňa podstatným spôsobom nezmenil. Súd prvého stupňa tak konal v rozpore s judikátom R.č. 36/1981. Aj keď som na túto skutočnosť vo svojom odvolaní upozornil súd druhého stupňa moje odvolanie zamietol. Aj tento súd preto konal v rozpore s vyššie citovaným judikátom. Opätovne uvádzam, že nie som si vedomý toho, že by nastali skutočnosti, ktoré by odôvodňovali zmenu výroku rozhodnutia súdu prvého stupňa pokiaľ ide o uložený trest (upustenie od potrestania vs. 6 mesiacov nepodmienečného trestu odňatia slobody).

Na hlavnom pojednávaní som urobil vyhlásenie o vine a svoj čin som oľutoval. Hodnotenie mojej osoby v Ústave na výkon trestu odňatia slobody Prešov bolo pozitívne. Medzičasom som bol z výkonu trestu podmienene prepustený a zamestnal som sa, keďže žijím moju rodinu.

Ako som už uviedol, svoju vinu pokiaľ ide o spáchanie prečinu marenia výkonu úradného rozhodnutia som doznal a svoje konanie som oľutoval. Chcel by som však uviesť, že cieľom môjho konania nebolo vyhýbať sa trestu. Neutiekol som a ani som sa neukrýval. Nepodmienečný trest odňatia slobody mi bol uložený vôbec po prvýkrát. Riadne som požiadal o odklad výkonu trestu, pričom však moja žiadosť bola zamietnutá. Nie je pravdou, čo sa uvádza v rozsudku súdu prvého stupňa, a to, že som musel byť do výkonu trestu dodaný. Do výkonu trestu som nastúpil sám dobrovoľne. Nebol som predvedený príslušníkmi Policajného zboru.“

Obvinený L. X. navrhol, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky zrušil napadnuté uznesenie Krajského súdu v Košiciach vydané v konaní vedenom pod sp. zn. 7To/89/2024, z 24. októbra 2024, ako aj rozsudok Mestského súdu Košice v konaní vedenom pod sp. zn. 50T/4/2024, z 30. mája 2024 vo výroku o treste a prikázal, aby súd vec v potrebnom rozsahu znovu prerokoval a rozhodol.

K dovolaniu obvineného sa vyjadrila prokurátorka, ktorá konštatovala, že:

„K obrane obžalovaného v otázke, či trest uložený vyššie uvedeným rozsudkom Mestského súdu Košice je primeraný uvádzam, že mám za to, že tento je možné považovať za primeraný a uložený s prihliadnutím na dokazovanie vykonané v rámci hlavného pojednávania k otázke trestu. Aj napriek tomu, že po podaní odporu prokurátorom proti trestnému rozkazu sp. zn. 50T/4/2024 v predmetnej trestnej

veci došlo k zmene trestu a aj napriek tomu, že sa následne na hlavnom pojednávaní odsúdený L. X. priznal k spáchaniu skutku, trest uložený mu rozsudkom Mestského súdu Košice je v intenciách zákona pri trestnej sadzbe O až 24 mesiacov.

Na margo námietok odsúdeného ohľadom uloženia prísnejšieho neprimeraného trestu po podaní odporu prokurátorom je tiež nevyhnutné uviesť, že účelom tohto inštitútu je práve procesná obrana spočívajúca v namietaní rozhodnutia, či už o vine alebo v tomto prípade o treste. Preto je potrebné v rámci trestného konania rátať po podaní odporu so sprísnením trestu, nakoľko odpor podaný zo strany prokurátora bol v tomto prípade podaný z dôvodu, že prokurátor mal za to, že trestným rozkazom bol uložený neprimeraný trest.

Podľa § 355 ods. 3 druhá veta Trestného poriadku pri prejednávani veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutým v trestnom rozkaze.

Je potrebné opakovane poukázať na fakt, že tento trest je trestom na dolnej hranici trestnej sadzby. Predovšetkým s prihliadnutím na okolnosti spáchania skutku a teda, že odsúdený opakovane maril výkon úradného rozhodnutia, ako aj s prihliadnutím na lustráciu v Ústrednej evidencii priestupkov, kedy bol deväťkrát priestupkovo postihnutý a register trestov odsúdeného, ktorý už bol osemkrát súdne trestaný je zrejmé, že sa jedná o osobu s kriminálnou minulosťou. Vzhľadom na uvedené považujem nový uložený trest vo výmere 6 mesiacov nepodmienečne so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody s minimálnym stupňom strázenia za dôvodný a primeraný. Taktiež považujem za zákonné a správne reflektovanie konajúceho súdu na pomer poľahčujúcich a priťažujúcich okolností, nakoľko odsúdenému Mestský súd Košice pri ukladaní trestu pričítal poľahčujúcu okolnosť podľa § 36 písm. l) Trestného zákona ako aj priťažujúcu okolnosť v zmysle § 37 písm. m) Trestného zákona.

Záverom je nevyhnutné dodať, že Trestný zákon za prečin marenia výkonu úradného rozhodnutia dovoľuje v rámci trestnej sadzby uložiť aj trest prísnejší. Z odôvodnenia rozsudku Mestského súdu Košice ako aj z uznesenia Krajského súdu v Košiciach vyplýva, že tieto uviedli dostatočné a relevantné dôvody týkajúce sa skutkovej ako i právnej stránky rozhodnutia.“

Prokurátorka navrhla, aby Najvyšší súd Slovenskej republiky podľa § 382 písm. c) Trestného poriadku dovolanie obvineného L. X. odmietol.

+ + +

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako dovolací súd (§ 377 Trestného poriadku) skúmal procesné podmienky pre podanie dovolania a zistil, že dovolanie bolo podané proti prípustnému rozhodnutiu (§ 368 ods. 1, ods. 2 písm. h) Trestného poriadku) prostredníctvom obhajcu (§ 373 ods. 1 Trestného poriadku), osobou oprávnenou na podanie dovolania (§ 369 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku), v zákonnej lehote (§ 370 ods. 1 Trestného poriadku), na súde, ktorý rozhodol v prvom stupni (§ 370 ods. 3 Trestného poriadku), že podané dovolanie spĺňa obligatórne náležitosti (§ 374 ods. 1, ods. 2 Trestného poriadku) a dospel k záveru, že dôvody dovolania nie sú splnené.

Najvyšší súd poznamenáva, že dovolanie je mimoriadny opravný prostriedok, pričom nielen z označenia tohto opravného prostriedku ako mimoriadneho, ale predovšetkým zo samotnej úpravy dovolania v Trestnom poriadku je zrejmé, že dovolanie nie je určené na nápravu akýchkoľvek pochybení súdov, ale len tých najzávažnejších - mimoriadnych - procesných a hmotnoprávnych chýb. Tie sú ako dovolacie dôvody taxatívne uvedené v ustanovení § 371 ods. 1 Trestného poriadku. V porovnaní s dôvodmi, ktoré opodstatňujú podanie odvolania, sú dovolacie dôvody koncipované podstatne užšie. Je tomu tak z dôvodu, že dovolanie smeruje proti rozhodnutiu, ktorým bola vec právoplatne skončená. Predstavuje tak výnimočný prielom do inštitútu právoplatnosti, ktorý je zárukou stability právnych vzťahov a právnej istoty. Právoplatnosť súdneho rozhodnutia v sebe poníma jeho faktickú nezmeniteľnosť (formálna právoplatnosť) a záväznosť (materiálna právoplatnosť). Preto sú možnosti podania dovolania - vrátane dovolacích dôvodov - striktné obmedzené, aby sa potenciálne „širokým“ uplatnením tohto mimoriadneho opravného prostriedku nezakladala v rámci konania pred dovolacím súdom ďalšia riadna opravná inštancia a dovolanie nebolo chápané len ako ďalšie odvolanie.

K dovolaciemu dôvodu podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Podľa § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku dovolanie možno podať, ak rozhodnutie je založené na nesprávnom právnom posúdení zisteného skutku alebo na nesprávnom použití iného hmotnoprávneho ustanovenia; správnosť a úplnosť zisteného skutku však dovolací súd nemôže skúmať, ani meniť.

Nesprávnym právnym posúdením zisteného skutku sa rozumie, že skutok bol v napadnutom rozhodnutí kvalifikovaný ako trestný čin, napriek tomu, že nešlo o žiadny trestný čin, alebo že ustálený skutok vykazuje znaky iného trestného činu, alebo že obvinený bol uznaný za vinného z prísnejšieho trestného činu, než ktorého sa ustáleným skutkom dopustil. Podstatou správneho posúdenia skutku je aplikácia hmotného práva, teda že skutok zistený v napadnutom rozhodnutí súdu bol subsumovaný - podradený pod správnu skutkovú podstatu trestného činu upravenú v Trestnom zákone, pričom len opačný prípad (nesprávna subsumpcia) odôvodňuje naplnenie tohto dôvodu.

Nesprávnym použitím iného hmotnoprávneho ustanovenia sa rozumie nedostatočné posúdenie okolností vylučujúcich protiprávnosť (§ 24 - krajná núdza, § 25 - nutná obrana, § 26 - oprávnené použitie zbrane, § 27 - dovolené riziko, § 28 - výkon práva a povinnosti, § 29 - súhlas poškodeného, § 30 Trestného zákona - plnenie úlohy agenta), prípadne zániku trestnosti činu (najmä § 87 Trestného zákona - premlčanie trestného stíhania), resp. chybné rozhodnutia súdu pri uložení úhrnného trestu a spoločného trestu (§ 41 Trestného zákona), súhrnného trestu (§ 42 Trestného zákona), trestu odňatia slobody na doživotie (§ 47 a nasl. Trestného zákona) a pod..

Pri posudzovaní oprávnenosti tvrdenia existencie tohto dovolacieho dôvodu je dovolací súd vždy viazaný konečným skutkovým zistením, ktoré vo veci urobili sudy nižšieho stupňa, a teda dôvodom dovolania nemôžu byť skutkové zistenia, čo vyplýva z dikcie ustanovenia § 371 ods. 1 písm. i) Trestného poriadku.

Z obsahu posudzovaného dovolania vyplýva, že obvinený namieta neprimeranú prísnosť a nespravodlivosť uloženého trestu. Tvrdí, že trest bol uložený v rozpore s judikatúrou súdov a zásadami ukladania trestov, pričom prísnejší trest mu bol uložený v dôsledku podania odporu prokurátorom. V tomto ohľade je potrebné poukázať na znenie ustanovenia § 355 ods. 3 Trestného poriadku, podľa ktorého ak proti trestnému rozkazu podala oprávnená osoba podľa odseku 1 v lehote odpor, samosudca rozhodne podľa § 241 ods. 1 písm. j) o prijatí obžaloby a nariadi vo veci hlavné pojednávanie; pri prejednávaní veci na hlavnom pojednávaní nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v trestnom rozkaze. Inak sa trestný rozkaz stane právoplatným a vykonateľným podľa § 356.

Možnosť podávania opravných prostriedkov v trestnom konaní tvorí významnú súčasť obhajovacích práv obvineného. S ich uplatňovaním je pritom úzko spojený všeobecný princíp zákazu zmeny k horšiemu (*reformatio in peius*), ktorý je slovami Ústavného súdu Slovenskej republiky potrebné chápať ako garanciu práva podávať opravné prostriedky bez toho, aby sa zhoršilo postavenie osoby (v porovnaní so situáciou založenou pred podaním takéhoto opravného prostriedku), ktorá buď sama podala opravný prostriedok, alebo v prospech ktorej bol opravný prostriedok podaný inou, k tomu oprávnenou osobou (uznesenie Ústavného súdu Slovenskej republiky z 22. marca 2012, sp. zn. IV. ÚS 163/2012). Princíp *reformatio in peius* tvorí integrálnu súčasť procesných záruk spravodlivého rozhodnutia, a preto je potrebné ho dodržiavať, ako aj aplikovať, pokiaľ možno vždy najširšie a vždy iba materiálne, nie formálne (nález Ústavného súdu Slovenskej republiky z 8. februára 2011, sp. zn. III. ÚS 392/2010).

Právna teória i prax považuje odpor za špecifický opravný prostriedok podávaný voči trestnému rozkazu, ktorá vlastnosť sa okrem iného prejavuje aj v tom, že pri odsúdení rozsudkom na hlavnom pojednávaní konanom na základe obvineného odporu proti trestnému rozkazu podľa § 355 ods. 3 dikcia vety za bodkočiarkou Trestného poriadku, nie je samosudca viazaný právnou kvalifikáciou ani druhom a výmerou trestu obsiahnutými v zrušenom trestnom rozkaze. V uvedenom prípade ide o zákonnú výnimku zo skôr charakterizovaného všeobecného princípu zákazu *reformatio in peius*.

Zhrnúc vyššie povedané, v prípade prejednávania veci na hlavnom pojednávaní, ktoré sudca nariadi po podaní odporu, sa neuplatňuje zákaz reformatio in peius (zmena k horšiemu). Zachovanie tohto zákazu má svoje opodstatnenie, keďže trestný rozkaz je vydávaný na základe predloženého spisového materiálu, ktorý bol zhromaždený orgánmi činnými v trestnom konaní, a nie na základe vykonaného dokazovania na hlavnom pojednávaní. Tento spoľahlivo preukázaný skutkový stav sa môže po vykonanom dokazovaní zmeniť do takej miery, že to ovplyvní samotnú kvalifikáciu skutku, druh a výmeru trestu, ako aj uloženého ochranného opatrenia. Táto zásada môže vplývať aj na rozhodnutie obvineného, či v danej veci podá proti trestnému rozkazu odpor alebo nie. Hlavne v tom prípade, ak skutkový stav nebol až tak „spoľahlivo preukázaný“ a vykonaním dokazovania na hlavnom pojednávaní by sa mohli objaviť nové skutočnosti, ktoré neboli zistené v rámci prípravného konania a výrazne by ovplyvnili rozhodnutie samosudcu v neprospech obvineného.

Nad rámec konštatovaného dáva najvyšší súd obvinenému do pozornosti aj ten právny názor, podľa ktorého nie je vylúčené, aby všeobecný súd dospel po vykonanom hlavnom pojednávaní k záveru, že miernejší trest uložený trestným rozkazom nie je možné považovať za primeraný, vystihujúci účel trestu, a to i za podmienok, že na hlavnom pojednávaní žiadne nové okolnosti relevantné z hľadiska ukladania trestu nevyšli najavo, ak všeobecný súd v rozsudku náležitým spôsobom výslovne uvedie všetky kritériá, ktoré ho viedli k uloženiu novo vymeraného trestu.

Mestský súd Košice v odôvodnení rozsudku náležite odôvodnil, prečo uložil prísnejší trest než bol uložený trestným rozkazom. Prihliadal najmä na skutočnosť, že obvinený L. X. už bol viackrát súdne trestaný a tiež viackrát priestupkovo riešený, ako aj to, že menovaný obvinený opakovane spáchal prečin ohrozenia pod vplyvom návykovej látky a navyše v skúšobnej dobe podmieneného odsúdenia. Opodstatnenosť zhoršenia právneho postavenia obvineného v zmysle vyššie naznačených atribútov tak bola týmto súdom riadnym spôsobom zdôvodnená.

Obvinený v dovolaní napokon dodáva, že do výkonu trestu nastúpil sám dobrovoľne, a teda nebol predvedený príslušníkmi Policajného zboru tak, ako sa uvádza v rozsudku prvého stupňa. Na tomto mieste najvyšší súd uvádza, že hodnotenie spôsobu, akým obvinený nastúpil do výkonu trestu odňatia slobody neprináleží najvyššiemu súdu preskúmavať, pretože by tým nezákonne zasahoval do už zisteného skutkového stavu. Napokon, uvedené neskúmal ani odvolací súd, a to vzhľadom na vyhlásenie viny obvineným na hlavnom pojednávaní.

S ohľadom na vyššie uvedené najvyšší súd dospel k záveru, že v trestnej veci obvineného nemožno konštatovať naplnenie žiadneho dovolacieho dôvodu, a preto rozhodol tak, ako je uvedené vo výroku tohto uznesenia.

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3:0.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu opravný prostriedok nie je prípustný.